

Samenvatting

Dit rapport beschrijft de ramingen van de capaciteitsbehoefte van de justitiële ketens tot en met 2011. Het betreffen beleidsneutrale ramingen van instroom en uitstroom van diverse ketenpartners binnen de veiligheidsketen en capaciteitsbehoefte voor intramurale voorzieningen. De beleidsneutrale ramingen komen tot stand onder verantwoordelijkheid van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum. 'Beleidsneutraal' wil zeggen dat de ramingen uitgaan van gelijkblijvend beleid. Het effect van voorgenomen beleids- en wetwijzigingen is niet in de ramingen verdisconteerd. Ook zijn de effecten van recentelijk ingezet beleid (na 2004) niet in de beleidsneutrale ramingen verwerkt, omdat de ramingen gebaseerd zijn op politie- en rechtbankcijfers tot en met 2004. Gegevens over 2005 waren op het moment van berekening nog niet beschikbaar.

De ramingen zijn gemaakt met het Prognosemodel Justitiële Ketens (PMJ). De basis van het PMJ wordt gevormd door ontwikkelingen in de samenleving die grotendeels buiten de invloedssfeer van Justitie liggen. Het uitgangspunt is dat sociale problematiek invloed heeft op de ontwikkeling van de criminaliteit en daarmee op de justitiële ketens. Voorbeelden van maatschappelijke problematiek zijn delinquentie, maatschappelijke ongelijkheid, botsing van culturen, sociaal isolement en welvaartsverschillen. Ten behoeve van het PMJ zijn een aantal kwantificeerbare achtergrondfactoren gekozen die tezamen een indicatie vormen van bovengenoemde maatschappelijke problemen. Deze achtergrondfactoren kunnen grofweg in drie categorieën worden ingedeeld, namelijk demografische, economische en maatschappelijke ontwikkelingen.

De demografische achtergrondfactoren zijn de tweede generatie niet-westerse jonge (18 t/m 29 jaar) allochtone mannen, het aantal 12- t/m 17-jarigen, de eerste generatie niet-westerse allochtone jongeren (12 t/m 17 jaar), de tweede generatie niet-westerse allochtone jongeren (12 t/m 17 jaar), en het aantal jongeren dat woont in één van de vier grote steden. De economische achtergrondfactoren zijn de niet-werkzame beroepsbevolking, de koopkrachtontwikkeling, de omvang van het motorvoertuigenpark, het reëel beschikbare jaarinkomen per hoofd van de bevolking, financiële middelen van de politie, en het aantal politiemedewerkers (in fte). De maatschappelijke achtergrondfactoren zijn het aantal liters alcohol dat de gemiddelde Nederlander per jaar consumeert, het aantal drugsverslaafden en de kerkelijkheid.

Op basis van de verwachte ontwikkelingen in deze achtergrondfactoren wordt een uitspraak gedaan over de verwachte effecten op de justitiële keten. Zo zal naar verwachting bij gelijkblijvend beleid het aantal geregistreerde misdrijven in de periode 2004-2011 met tien procent toenemen. Dit zal zijn weerslag hebben op de rest van de justitiële keten, hoewel deze groei niet recht toe recht aan doorgetrokken mag worden naar de andere ketenpartners. Zo zal bij een deel van de geregistreerde groei geen verdachten kunnen worden gevonden. Het aantal verdachten groeit in dezelfde periode dan ook maar met vier procent.

Niet alle verdachten worden doorgestuurd naar het Openbaar Ministerie (OM), waardoor de instroom aldaar vrijwel gelijk blijft. Daarentegen zal een verwachte daling in de overtredingen leiden tot een forse daling van het aantal strafrechtboetes (21 procent).

Ten aanzien van de misdrijfzaken is de verwachte procentuele groei in het aantal transacties circa 3% in de periode 2004-2011 en in het aantal dagvaardingen en schuldigverklaringen circa 6%. Het aantal septs zal navenant afnemen. De stijging in het aantal transacties en dagvaardingen leidt tevens tot een evenredige groei van het beroep op de rechtsbijstand, in het bijzonder de ambtshalve toevoegingen in strafzaken, die met vijf procent zullen stijgen. De reguliere toevoegingen in strafzaken zullen echter met zeven procent dalen als gevolg van de toenemende koopkracht, waardoor minder mensen hiervoor in aanmerking komen.

De capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen zal met circa veertien procent zijn toegenomen in 2011. De toename in de capaciteitsbehoefte van het gevangeniswezen is vooral het gevolg van het groeiend aantal vervangende hechtenissen. Het aantal vervangende hechtenissen neemt enerzijds toe omdat het aantal boetes, ontnemingsmaatregelen, schadevergoedingsmaatregelen en taakstraffen in het verleden sterk is gestegen en daarmee ook het aantal boetes, ontnemingsmaatregelen en schadevergoedingsmaatregelen dat niet wordt betaald en het aantal taakstraffen dat mislukt. Anderzijds is ook het inningspercentage van boetes, ontnemingsmaatregelen en schadevergoedingsmaatregelen gedaald. De capaciteitsbehoefte van de jeugdinrichtingen zal met circa acht procent toenemen als gevolg van de toename van rechtbankzaken tegen minderjarigen.

De beleidsneutrale ramingen zijn slechts momentopnames. Ze zijn gebaseerd op de beschikbare kennis op het moment van berekenen. Zowel het ramingsproces zelf als de ramingen van de achtergrondfactoren brengen onzekerheden met zich mee. De beleidsneutrale ramingen moeten derhalve niet als een vaststaand gegeven worden beschouwd, maar slechts als een waarschuwing. Ze geven aan wat er zou kunnen gebeuren indien er niets verandert. Door onverwachte gebeurtenissen en wijzigingen in wet- en regelgeving en beleid zullen de ramingen afwijken van de werkelijkheid.